

Umumî ve hususî kaza salâhiyetini haiz mahkemeler arasındaki ihtilâfâtın halli hakkında 1715 numaralı kanun lâyihası ve Adliye Encümeni mazbatası

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Müdürlüğü

Sayı : 6/ 1797

27 -IV - 1930

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Umumî ve hususî kaza salâhiyetini haiz mahkemeler arasındaki ihtilâfâtın halli hakkında Adliye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 26-5-930 tarihli içtimasında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesil birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına ve neticesinin iş'arına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim .

Başvekil

İsmet

Esbabı mucibe

Mahkemeler ve müstantıklarla askerî mahkemeler, idare heyetleri ve sair kaza hakkını haiz olan makamlar arasında hâdis olan ihtilâflar eski usulü muhakematı cezaiye kanununun tayini mercii hakkındaki faslı mahsusu hükmüne tevfikân temyiz mahkemesince halledilmekte iken mezkûr kanunun ceza muhakemeleri usulü kanunu ile ilga edilmiş olması ve yeni kanunda umumî mahkemeler arasında çıkan ihtilâflardan başka bu muhakemelerle diğer askerî mahkemeler, idare heyetleri ve sair kaza hakkını haiz olan makamlar arasında çıkan ihtilâflara dair hiç bir kayıt ve sarahat bulunmaması hasebile temyiz mahkemesi bu kabil ihtilâfların halline kendisini salâhiyetli bulmamaktadır. Gerçi Şurayı Devletin müstantıklarla idare heyetleri arasında çıkan bir iki ihtilâfın halline karar verdiği görülmüş isede bu kararlar kanunî hiç bir salâhiyete istinat etmemektedir. Esasen umumî mahkemeler ve hâkimlerle sair hususî mahkeme ve heyetler arasında çıkacak bu gibi ihtilâfların hallini adli mercilerin kararlarını tetkika salâhiyetli olmıyan Şurayı Devlete tevdi mahzurlu ve gayri ilmî olacağı gibi mehakim teşkilâtı ve muhakeme usulleri prensiplerine de muhalif olur.

Umumî mahkeme ve karar hâkimleriyle (halen müstantıklar) idare heyetleri ve askerî mahkemeler ve sair makamlar arasında her vakit bu kabil ihtilâflar zuhur etmekte ve bunların sair merci ve yollarla hal ve faslına imkân bulunamıyarak işler ortada kalmakta ve binnetice adalete vüsul müşkülât kesbetmektedir. İşte bu kanun lâyihası bu noksanı ikmal ve bu hususta salâhiyetli mercileri tayin ve irae eylemek maksadile hazırlanmıştır.

Adliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Ad. Encümeni
Karar No: 61
Esas No 1/715

2 - VI - 1930

Yüksek Reisliğe

Umumî ve hususî kaza salâhiyetlerini haiz mahkemeler arasındaki ihtilâfın halli hakkında Adliye Vekâletince hazırlanıp Başvekâletin 27/5/1930 tarih ve 6/1797 numaralı tezkeresile Adliye Encümenine tevdi edilen kanun lâiyhası tetkik ve müzakere olundu.

Umumî mahkemeler, karar hâkimleri ve müstantırlarla kaza salâhiyetini haiz heyet ve makamlar arasında tahaddüs edecek ihtilâfların halli için bir merci tayini lüzumlu olmakla bu ihtiyacı temin zmnında hazırlanmış olan lâiyhanın kabule şayan olduğu encümenince kararlaştırılmış ve ancak askerî mahkemelerle adliye arasında tekevvün edecek ihtilâfın halli için son zamanda Meclisi Âlice kabul buyrulan askerî mahkemeler usulleri kanununa encümenimiz tarafından bir madde ilâve edilerek bu ihtilâfın halli için Temyiz Mahkemesi Ceza Heyeti Umumiyesi merci gösterilmiş olduğundan lâiyhada yazılı olan askerî mahkemelere bir kısım çıkarılarak diğer idare heyetleriyle kaza salâhiyetini haiz makamların Adliye ile çıkacak vazife ve salâhiyetten münbais ihtilâfların halli için de aynı surette Temyiz Ceza heyeti Umumiyesini ahenk ve insicamı noktasından muvafık görülerek lâiyhada bu tarzda tadilat icra edilmiştir.

Lâiyhanın bu tadille kabulü hususunun Heyeti Umumiyeye arzına ittifakla karar verilmiştir.

Ad. E. R.	M. M.	Kâ.	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Manisa	Kocaeli	Yozgat	Erzincan	İzmir	Antalya	Zonguldak	Kocaeli
<i>M. Fevzi</i>	<i>Salâhattin</i>	<i>A. Hamdi</i>	<i>Abdülhak</i>	<i>Emin</i>	<i>Ahmet Saki</i>	<i>Nazif</i>	<i>Ragip</i>
Âza	Âza	Âza	Âza				
Kayseri	Mardin	Konya	Muğla				
<i>Reşit</i>	<i>İ. Ferit</i>	<i>Refik</i>	<i>Ali Nazım</i>				

Hükümetin teklifi

Umumî ve hususî kaza salâhiyetini haiz makamlar arasındaki ihtilâfın halli hakkında kanun lâiyhası

MADDE 1 — Umumî mahkeme, karar hâkimleri, müstantıklar ile askerî mahkemeler idare heyetleri ve sair kaza salâhiyetini haiz makamlar arasında vazife ve salâhiyet yüzünden hadis olan ihtilâfların halli Temyiz Mahkemesine aittir.

MADDE 2 — Bu kabil ihtilâfların halli için takip edilecek usul, ceza mahkemeleri usulü kanununda mahkemeler arasında çıkan ihtilâflar için konmuş olan usuldür.

MADDE 3 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 4 — İşbu kanunun icrasına Adliye vekili memurdur.

26-5-1930

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.
İsmet	M. Esat	M. Abdülhak	Ş. Kaya
Ha. V.	Ma. V.	Mf. V.	
Dr. T. Rüştü	Ş. Saracoğlu	Cemal Hüsnü	
Na. V.	İK. V.	S. İ. M. V.	
Recep	Şakir	Dr. Refik	

Adliye Encümeninin tadili

Umumî mahkemeler ve karar hâkimleri ve müstantıklarla umumî ve hususî kaza salâhiyetini haiz makamlar arasındaki ihtilâfın halli hakkında kanun lâiyhası

MADDE 1 — Umumî mahkemeler, karar hâkimleri ve müstantıklarla idare heyetleri ve sair kaza salâhiyetini haiz makamlar arasında vazife ve salâhiyet sebebiyle hadis olacak ihtilâfların halli Temyiz Mahkemesi Ceza Heyeti Umumiyesine aittir.

Bu ihtilâfın hallinde ceza mahkemeleri usulü kanununun hükümleri cari olur.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.